

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu

*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Werk-longen/neuro /huid-check

Nicole Palmen en Wendy
Tijssen (RIVM)

Aanleiding

- > Veel zieken en doden door blootstelling aan chemische stoffen op het werk
  - 3000 doden/jaar
- > Naast preventie is vroeg-signalering van symptomen belangrijk
  - Voorkómen verergering ziekte
  - Voorkómen dat meer mensen ziek worden
- > WerkLongencheck ontwikkeld door de European Lung Foundation en Long Alliantie Nederland
  - Test: werkgerelateerdheid klachten voor werknemers
  - Factsheets
- > Opdracht SZW voor het RIVM: ontwikkelen van:
  - Werk en Huidcheck
  - Werk en Neurocheck

Doelgroep en doel

> Doelgroep:

- Primair: Werknemers + ZZP'ers
- Secundair: Werkgevers, bedrijfsartsen, huisartsen en medisch specialisten

> Doel:

- Bewustwording van mogelijke relatie tussen gezondheidsklachten en blootstelling aan stoffen op de werkplek
- Handelingsperspectief bieden:
  - Naar arts voor behandeling
  - Preventieve maatregelen ter voorkoming van ergere klachten en klachten bij andere werknemers

Methode

- > Literatuuronderzoek:
  - Sectoren en daar voorkomende stoffen met huideffecten
  - Sectoren en daar voorkomende stoffen met neurologische effecten
  - Mogelijke gezondheidsklachten en hun symptomen
- > Ontwikkelen test
- > Ontwikkelen sectorspecifieke factsheets
- > Toetsing producten door vertegenwoordigers van sectoren en medisch specialisten
  - <https://werkeneurocheck.nl/nl/about>
  - <https://werkenhuidcheck.nl/nl/about>

Resultaten

- > Test – vragen over:
  - Klachten / symptomen
  - Invloed werk op klachten
  - Start en duur klachten
  - Sector en stoffen
- > Advies n.a.v. test:
  - Werkplek waarschijnlijk wel/geen rol in ontstaan klachten.
  - Uitslag test meenemen naar bedrijfsarts/huisarts/specialist.
- > Sectorspecifieke factsheets:
  - (Type) stoffen
  - Preventieve Maatregelen
  - Gezondsklachten en symptomen daarvan
- > <https://werkenhuidcheck.nl/nl/index>
- > <https://werkenneurocheck.nl/nl/index>
- > <http://werklongencheck.nl>

Werk- en neurocheck

> Test

DOE DE TEST

HEEFT UW WERKPLEK INVLOED OP UW ZENUWSTELSEL?

VOOR WIE IS DEZE TEST BEDOELD?

Deze test is bedoeld voor mensen die willen weten of (gevaarlijke) stoffen op hun werkplek invloed kunnen hebben op de gezondheid van hun zenuwstelsel.

Aan de hand van 7 vragen kunt u erachter komen of uw werkplek misschien invloed heeft op uw zenuwstelsel. U krijgt daarna een overzicht van de acties die u vervolgens kunt nemen.

DOE DE TEST

Heef u één of meerdere van de volgende klachten?

- Vermoeidheid, vergeetachtigheid, concentratiestoornissen, hoofdpijn
- Verlies van oriëntatie, reukvermogen, klachten over een pieptoon in het hoofd
- Beven, stijfheid, trage bewegingen
- Geïrriteerdheid, depressiviteit, verminderde seksuele activiteit, dronken gevoel zonder alcohol te drinken
- Spierzwakte, kramp, verdoofd gevoel, prikkelingen, pijn, evenwichtsproblemen
- Geen van bovengenoemde klachten

VOLGENDE VRAAG

VRAAG 2 VAN 7

Nemen uw klachten af, nemen ze toe of blijven ze hetzelfde als u werkt?

- De klachten blijven hetzelfde
- De klachten worden minder als ik werk
- De klachten worden erger als ik werk

VRAAG 3 VAN 7

Hoe lang heeft u deze klachten al?

- Korter dan een maand
- 1 tot 3 maanden
- 3 maanden tot een jaar
- Langer dan een jaar

VOLGENDE VRAAG

VRAAG 4 VAN 7

Had u deze klachten al voordat u met uw huidige werk begon?

- Ik had deze klachten al voordat ik met mijn huidige werk begon
- De klachten zijn begonnen sinds ik met mijn huidige werk begon
- De klachten komen en gaan

VOLGENDE VRAAG

Waar werkt u?

- Laboratorium
- Land en tuinbouw, groenvoorziening
- Houtbewerking
- Grafische- en papierindustrie
- Industriële reiniging, stomerij, (gevel)onderhoud
- Zorg
- Anders/geen van deze omschrijvingen
- Bouw inclusief schilders, afbouw, interieurbouw, dakdekkers
- Metaal/metalektro, scheepsbouw
- Garage, autoschadeherstel, carrosseriebouw
- Textielbedrijf, vloerbedekkingbedrijf, tentmaterialen, Leer(bewerkings)bedrijf (inclusief schoenherstel)
- Kapsalon en schoonheidssalon
- Industrie

Met welke van deze stoffen of producten bent u in uw vorige of huidige werk in contact gekomen?

- Oplosmiddelen
- Bestrijdingsmiddelen/gewasbeschermingsmiddelen
- Verdunners, verven, lakken, beitsen, inkten, afbijtmiddelen
- Lijmen, kitten, plamuur, harsen
- Antikleefmiddelen, cutback, ontkistingsmiddelen
- Houtverduurzamingsmiddelen
- Reinigingsmiddelen/ontvetters
- Benzine/diesel
- Haarsprays, gels, chemicaliën voor harsnagels, nagellak,...
- Impregneermiddelen

Heeft u ooit uw baan moeten opzeggen of van werk moeten veranderen vanwege klachten aan het (centrale) zenuwstelsel?

Ja

Nee

Zo ja, waarom?

bijv. ik was niet in staat het werk te doen, een medisch specialist heeft mij aangeraden die baan op te zeggen, ik wilde mijn gezondheid beschermen...

Deze informatie is voor ons en onze partners nuttig, zodat wij een beter inzicht kunnen krijgen van werkgerelateerde klachten aan het (centrale) zenuwstelsel. Wij kunnen deze informatie niet gebruiken om u te identificeren.

[VOLGENDE VRAAG](#)

Vertel over uzelf

Leeftijd

Geslacht

 ▼

Hebben andere mensen waarmee u werkt vergelijkbare klachten?

Ja

Nee

Niet van toepassing

Geeft uw werkgever voorlichting op het werk over gezond werken met stoffen?

Ja

Nee

Weet ik niet

Ik ben zelfstandige

Ons advies

U heeft het volgende ingevuld:

Ik heb last van **vermoeidheid, vergeetachtigheid, concentratiestoornissen, hoofdpijn**

Deze klachten duren **langer dan een jaar** en **de klachten worden erger als ik werk**.

De klachten zijn begonnen sinds ik met mijn huidige werk begon.

Ik werk in **industrie** waar ik mogelijk in contact kom met **oplosmiddelen**.

Andere mensen waarmee ik werk hebben vergelijkbare klachten

Mijn werkgever geeft geen voorlichting op het werk over gezond werken met stoffen.

Ons advies:

Uw werkplek kan een belangrijke rol spelen bij het ontstaan of verergeren van uw klachten. Wij raden u aan om contact op te nemen met uw bedrijfsarts en te vertellen over uw werkplek en uw klachten. Als u geen bedrijfsarts heeft, raden wij u aan om contact op te nemen met uw huisarts. Neem de uitslag van deze vragenlijst mee naar uw bedrijfsarts of huisarts.

Er bestaan eenvoudige manieren om uw gezondheid te beschermen tijdens het werk. Onze factsheet '**in de industrie**' legt uit welke stoffen en producten op uw werk neurologische klachten kunnen veroorzaken. En geeft tips hoe dat te voorkomen.

[BEKIJK DE FACTSHEET](#)

Uw huisarts of bedrijfsarts kan voor meer informatie contact opnemen met:

- Polikliniek Mens en Arbeid (PMA)
- Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB)

Werk- en neurocheck

> Factsheet 'In de industrie'

IN DE INDUSTRIE

Deze informatie is voor mensen die werken in de industrie.

U werkt met stoffen en producten die uw zenuwstelsel mogelijk kunnen beschadigen. Het zenuwstelsel zorgt ervoor dat we kunnen reageren en voelen wat ons lichaam voelt en nodig heeft. Hieronder leest u hoe u zich kunt beschermen tegen deze schadelijke stoffen en producten.

Er is ook informatie beschikbaar over schadelijke stoffen voor mensen die werken in de (industriële) reiniging, grafische en papierindustrie, metaal/metalektro en scheepsbouw.

WELKE SCHADELIJKE STOFFEN KUNT U TEGENKOMEN?

Dit zijn enkele van de schadelijke stoffen en producten waarmee u tijdens uw werk in contact kunt komen:

OPLOSMIDDELEN >

PETROCHEMICALIËN >

KUNSTSTOFFEN >

ZWARE METALEN >

BESTRIJDINGSMIDDELEN >

Organische oplosmiddelen worden gebruikt om stoffen die niet in water kunnen oplossen, vloeibaar te houden of om ze snel te laten drogen. Organische oplosmiddelen zitten in lijmen, verven, lakken, beitsen, inkten, reinigings- en ontvettingsmiddelen, houtverduurzamingsmiddelen.

WAT KUNT U ZELF DOEN OM U TE BESCHERMEN TEGEN DEZE STOFFEN?

Uw werkgever is verantwoordelijk voor een veilige en gezonde werkomgeving. Dit betekent dat voor alle schadelijke stoffen en producten wordt beoordeeld hoe groot het risico op gezondheidsproblemen is. Op basis daarvan worden beschermende maatregelen genomen op de werkvloer waardoor u zo veilig en gezond mogelijk met de stoffen en producten kunt werken.

GEVARENPICTOGRAMMEN >

VEILIGHEIDSINFORMATIEBLAD >

VOORLICHTING EN INSTRUCTIE >

PERIODIEK MEDISCH ONDERZOEK >

WERK VEILIG >

- Voordat u aan het werk gaat, controleer of alles goed klaar staat en maatregelen zijn genomen om veilig te beginnen. Het gaat om een korte beoordeling van de risico's;
- Vervang als het kan schadelijke stoffen door minder schadelijke stoffen. Doe dit wel in overleg met uw leidinggevende. De leverancier kan hierbij helpen.
- Neem technische maatregelen om uzelf te beschermen:
  - Verwerk gevaarlijke stoffen zoveel mogelijk in een gesloten systeem zodat de kans op blootstelling zo klein mogelijk is;
  - Gebruik als het kan een (bron)afzuigapparaat. Plaats de bronafzuiging zo dicht mogelijk bij de bron van de damp;
  - Zorg ervoor dat de ruimte waarin uw werkt goed wordt geventileerd met frisse lucht.
- Gebruik als dat nodig is ook persoonlijke beschermingsmiddelen:
  - Een veiligheidsbril of gelaatsscherm;

GEVOLGEN

Welke ziekten kunt u krijgen als u te veel in aanraking komt met schadelijke stoffen?

CHRONISCHE TOXISCHE ENCEFALOPATHIE (CTE) >

Deze ziekte wordt ook schildersziekte, OPS of CTE genoemd. CTE kan ontstaan na te veel blootstelling aan organische oplosmiddelen, bestrijdingsmiddelen, zware metalen (lood en kwik), zwavelkoolstof of zwavelwaterstof.

(POLY)NEUROPATHIE >

De symptomen zijn:

ZIEKTE VAN PARKINSON >

- vergeetachtigheid;
- verminderd concentratievermogen;
- minder snel kunnen denken;
- moeheid;
- hoofdpijn;
- depressiviteit;
- prikkelbaarheid.

Werk- en neurocheck Factsheets

WELKE RISICO'S HEEFT UW WERKPLEK?

KOM ERACHTER WELKE RISICO'S UW WERKPLEK MET ZICH MEEBRENGT

Werkgerelateerde aandoeningen aan het zenuwstelsel zijn veroorzaakt of verergerd door de stoffen waarmee u tijdens uw werk in contact komt.

Zorg ervoor dat u de risico's kent en weet hoe u zichzelf op het werk kunt beschermen.

IN HET LABORATORIUM ▶

IN DE (WEGEN)BOUW ▶

LAND-EN TUINBOUW EN GROENVOORZIENING ▶

METALEKTRO EN SCHEEPSBOUW ▶

IN HET HOUTBEWERKINGSBEDRIJF ▶

IN DE GARAGE ▶

GRAFISCHE - EN PAPIERINDUSTRIE ▶

OPLOSMIDDELEN ▶

TEXTIEL EN LEER ▶

INDUSTRIËLE REINIGING ▶

IN DE KAPSALON EN SCHOONHEIDS SALON ▶

IN DE ZORG ▶

IN DE INDUSTRIE ▶

ANDERE WERKPLEKKEN ▶

Vragen aan jullie

- > Verzoek: bekend maken van de checks bij jullie organisatie / klanten
- > Hebben jullie opmerkingen?
- > Hebben jullie andere tips voor het bekend maken van de checks bij de doelgroep?
- > Hebben jullie vragen?

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

<https://werkenhuidcheck.nl/nl/index>

<https://werkeneurocheck.nl/nl/index>

<http://werklongencheck.nl/>

**Dank voor jullie
aandacht!**